

ORTA VADELİ PLAN'DA (2022-2024) NELER HEDEFLENİYOR?

1. Temel Amaçlar

- Cari işlemler dengesinde kalıcı ve sürdürülebilir iyileşmenin sağlanması
- İşgücünün dönüşümü sağlanarak, istihdam oranının artırılması,
- Enflasyonun kalıcı olarak tek haneli seviyelere indirilmesi,
- Kamu açıklarının azaltılması ve mali disiplinin sürdürülmesi,
- Reel sektörün finansmanında uzun vadeli fonların payının artırılması hedeflenmektedir.

2. Makroekonomik Politikalar

2.1. Büyüme

2022-2024 döneminde %5,3'lük ortalama bir büyüme öngörülmektedir. Yapısal reformlarla desteklenen kalkınma modeli uygulamasına devam edilecektir. Tasarruflar büyümenin finansmanında önemli bir paya sahip olacaktır.

Politika ve Tedbirler

- Sanayi sektöründe yüksek teknoloji yatırımları ve doğrudan yabancı yatırımlar özendirilecektir.
- Yatırım teşvik sisteminde sadeleşme sürecine devam edilecek, yenilikçi ve katma değerli üretime destek sağlanacaktır. Başta KOBİ'ler olmak üzere firmaların yenilikçi dönüşümünü gerçekleştirecek projelere öncelik verilerek rekabet gücünün artması sağlanacaktır.
- Belirlenecek sektörlerde bölgesel koşullar da dikkate alınarak, hazine taşınmazlarının ekonomiye kazandırılarak aktif şekilde kullanılması sağlanacaktır.
- Yenilik, yerlileşme ve teknoloji transferini içeren kamu alımları yoluyla özel modeller geliştirilerek, üretimdeki yenilikçi yerli katkı oranı artırılacaktır.
- Fikri mülkiyet varlıklarının değerlendirilmesine dönük çalışmalar hızlandırılacaktır.
- Yükselen ve yıkıcı teknolojiler olmak üzere yeni Ar-Ge projeleri başlatılacak ve desteklenecektir.
- Yeni nesil endüstri ve teknoloji bölgeleri kurulacaktır.
- İhracatın katma değeri arttırılacaktır.
- Ana ulaştırma ve lojistik koridorları geliştirilecek ve iyileştirilecektir.

2.2. Yeşil Dönüşüm

Ana ihracat pazarımız olan AB olmak üzere ülkelerin uygulayacağı yeni politikalara göre sanayide ve ekonomi genelinde Yeşil Dönüşümün gerekliliği nedeniyle Yeşil Mutabakat Eylem Planında yer alan hedef ve eylemler dikkate alınarak yeşil ekonomiye geçişin şekillendirilmesi hedeflenmektedir.

Politika ve Tedbirler

- Sanayi, ticaret, ulaştırma, çevre ve enerji alanlarında yeşil dönüşüm ve döngüsel ekonomiye geçiş destekleyici yeni yaklaşımlarla hazırlanan projeler desteklenecektir. Yeşil dönüşümü destekleyici yeni teknolojilerin geliştirilmesi sağlanacaktır.

Hazırlayan

Doç. Dr. Serap ÇOBAN

TOBB Nevşehir Akademik Danışmanı

06.09.2021

- Yeşil OSB ve yeşil endüstri bölgesi gibi döngüsel ekonomi alanlarının oluşturulmasına hız verilerek, enerji ve üretim kaynaklarını verimli bir şekilde kullanan çevre dostu üretime yönelik yatırımlar desteklenecektir.
- Yeşil tahvil ve sukuk ihraçları teşvik edilerek finansal sektörün de yeşil dönüşüm için katkıda bulunması sağlanacaktır.
- Atık ithalatının azaltılmasına yönelik tedbirler alınacaktır.

2.3. İstihdam

Program dönemi boyunca istihdamın yıllık ortalama **1 milyon 170 bin** kişi artması ve işsizliğin gerileyerek 2024 yılında **%10,9** seviyesine inmesi öngörülmektedir.

Politika ve Tedbirler

- İstihdam teşviklerinin uygulanması sadeleştirilecektir
- Başta dijitalleşme ve yeşil dönüşüm olmak üzere geleceğin mesleklerine ilişkin işgücüne çeşitli nitelikler kazandıracak çalışmalar yapılacaktır. Mesleki eğitim programları, yenilikçi yaklaşımlarla dijital ekonominin değişen ihtiyaçlarına revize edilecektir.
- Staj ve diğer uygulamalarla reel sektörün talep ettiği yetkinlikler öğrencilere kazandırılacaktır. Mesleki eğitim merkezleri, reel sektörün ihtiyaçlarına göre güncel yaklaşımlarla güçlendirilecektir.
- Hayat boyu öğrenme programlarının çeşitliliği artırılacak, kazanımların ulusal ve uluslararası alanda geçerli olması sağlanacaktır.
- Beşeri sermayenin güçlenmesi amacıyla okul öncesi, temel eğitim ve diğer tüm kademelerde öğretmenlerin mesleki gelişimleri sağlanacaktır.
- Girişimcilik eğitimlerine ağırlık verilecek ve danışmanlık hizmetleri geliştirilecektir.
- Genç İstihdam Ulusal Strateji Belgesi hayata geçirilecektir.
- Kadınlar, gençler, engelliler ve sosyal yardım alan çalışabilir durumda olan bireylerin işgücü piyasasında kalıcı olmasını hedefleyen uygulamalar hayata geçirilecektir. Kadınların ekonomik hayata katılımının artırılması çeşitli araçlarla sağlanacaktır. Çocuk, engelli ve yaşlı bakım imkanları yaygınlaştırılacaktır.
- İş sağlığı ve güvenliği mevzuatı güncellenerek her büyüklükteki işyerine uygulanabilirliği sağlanacaktır.

2.4. Fiyat İstikrarı

TÜFE yıllık artış oranının tek haneli seviyelere düşürülerek 2024 yılı sonunda **%7,6** olarak gerçekleşmesi öngörülmektedir. 2022 yılında **%9,8** ve 2023 yılında ise **8,0** olarak gerçekleşmesi hedeflenmektedir.

Politika ve Tedbirler

- Enflasyon hedeflemesi uygulamasına devam edilecektir.
- Fiyat İstikrarı Komitesi, arz yönlü ve yapısal sorun alanlarına odaklanacaktır.
- Enerji piyasaları başta olmak üzere şeffaflık ve rekabet odaklı uygulamalar yaygınlaştırılacak, sağlıklı fiyat oluşumu için başta gıda fiyatlarına yönelik Erken Uyarı Sistemi, büyük veri analiz sistemleri oluşturulacaktır.
- Gıda arz güvenliğini sağlayacak teknoloji odaklı tarımsal uygulamalar hayata geçirilecektir.

Hazırlayan

Doç. Dr. Serap ÇOBAN

TOBB Nevşehir Akademik Danışmanı

06.09.2021

- Gıda ürünlerinin tarladan sofraya gelişi sürecindeki maliyetleri azaltacak yeni düzenlemeler yapılacaktır.
- Tarım-sanayi entegrasyonunu sağlamaya yönelik sözleşmeli tarım mekanizmaları geliştirilecektir.

2.5. Ödemeler Dengesi

Cari işlemler açığının GSYH'ya oranının kademeli bir şekilde azalarak (2022'de %2,2 ve 2023'de %1,5) 2024 yılında %1,0 seviyesine gerilemesi hedeflenmektedir.

Politika ve Tedbirler

- Uluslararası anlaşmalarda (Gümrük Birliği, Tercihli ve Serbest Ticaret Anlaşmaları) hizmet ve dijital ticareti de kapsayacak şekilde güncellemeler yapılacaktır.
- Yeniden Asya ile Afrika ve Latin Amerika'ya yönelik ortaklık ve açılım politikaları hayata geçirilmeye devam edilecektir. Uzak Ülkeler Stratejisi hayata geçirilecektir.
- Yurt dışında yaşayan vatandaşlarımız ile ticari bağlarımız çeşitlendirilecektir.
- KOBİ'lerin, kadın ve genç girişimcilerin ihracatını artırıcı yeni programlar uygulanacak ve ihracat odaklı izinli gönderici sistemi yaygınlaştırılacaktır.
- E-ihracat başta olmak üzere ihracat destekleri geliştirilecek ve potansiyel pazarlara erişim hızlandırılacaktır.
- Aralıklı ihracat yapan firmaların ihracatta sürekliliğini sağlamak için yeni yöntemler uygulanacaktır.
- Çok taraflı ve ikili anlaşmalar yoluyla uluslararası işbirliği imkanları arttırılacak ve serbest bölgelere yüksek teknoloji yatırımları çekilerek ülkemizin rekabet gücü arttırılacaktır.
- Türk Eximbank yeniden yapılandırılarak azami şekilde etkin hale getirilecektir.
- Ülkemizdeki uluslararası firmaların Ar-Ge ve Tasarım merkezi yatırımları özendirilecektir.
- Ülkemizdeki endüstriyel ve metalik maden cevherlerinin katma değeri yüksek ara ve uç ürünlere dönüştürülerek ekonomiye kazandırılması sağlanacaktır.
- Yenilenebilir enerji kaynaklarından elektrik üretimi arttırılacak, aynı zamanda petrol ve doğal gaz kaynağı aramalarına devam edilecektir.
- Turizm faaliyetlerine ilişkin yenilikçi yaklaşımların uygulanarak turizm gelirlerinin arttırılması sağlanacaktır.

2.6. Finansal İstikrar

Politika ve Tedbirler

- Denetleyici teknolojiler odaklı yeni denetim uygulama ve yöntemleri hayata geçirilecektir. Finansal teknoloji firmalarının denetim kapsamına alınarak üçüncü taraflardan kaynaklanan risklerin en aza indirilmesi ve milli ürün ve hizmetlerin yaygınlaştırılması sağlanacaktır.
- Banka ve banka dışı mali sektörün uluslararası düzenlemelere uyum sağlaması için gerekli düzenlemeler yapılacaktır. Katılım finans kuruluşlarının finansal sistemdeki paylarının arttırılacak ve sosyal finans faaliyetlerinin stratejik planlamasının yapılması sağlanacaktır.

Hazırlayan

Doç. Dr. Serap ÇOBAN

TOBB Nevşehir Akademik Danışmanı

06.09.2021

- Yeşil bankacılık uygulamalarının geliştirilmesi için rehberler hazırlanacaktır. Yatırım taahhütlü avans kredileri yerli üretime ve yeşil yatırımlara dönük yeni bir çerçeveye oturtulacaktır.
- Finans sektöründe dijitalleşmede öncü ülkeler arasında yer alabilmek için mevzuat güncellenecektir.
- İç borçlanmada döviz cinsi borçlanmanın payı azaltılacaktır. Yakın izleme ve donuk alacak grubunda yer alan kredilerin bilanço dışına aktarma imkanı sağlanacaktır.
- Dijital Lira Araştırma Geliştirme Projesi, ileri aşama pilot testlere devam edilecektir.
- Fintek kuruluşlarının Merkez Bankasınca işletilen ödeme sistemlerine ve kamusal nitelikteki veri tabanlarına erişimi sağlanacak ve fintek girişimlerinin desteklenmesi için İstanbul Finans Merkezinde Finans ve Teknoloji Üssü kurulacaktır.
- İstanbul Finans merkezinin Fintek alanında küresel merkez olmasını güçlendirecek şekilde ödemeler alanında düzenleyici deney alanı kurulacaktır.
- Tahvil Garanti Fonu oluşturulacak ve bu sayede reel sektör şirketlerinin tahvil ihraçları kolaylaştırılacaktır.
- Finansal erişim, finansal eğitim, finansal tüketicinin korunması stratejisi ve eylem planları ilgili paydaşlarla finansal teknoloji ve dijital kanallar da dahil edilerek güncellenecektir.

2.7. Kamu Maliyesi

Kamu kesimi ile ilgili öngörüler aşağıdaki tabloda özetlenmiştir:

	2022 Yıl Sonu Öngörüsü	2024 Yıl Sonu Öngörüsü
Kamu Kesimi Genel Dengesi/GSYH (%)	-3,7	-2,5
Genel Devlet Toplam Harcama/GSYH (%)	33	31,7
Genel Devlet Toplam Gelirleri/GSYH (%)	29,8	29,2
Genel Devlet Açığı (%)	3,5	2,6
Toplam Vergi Yükü/GSYH (%)	22,8	22,9
Merkezi Yönetim Bütçe Açığı/GSYH (%)	3,5	2,9
Faiz Dışı Denge (%)	-0,5	0,3

Politika ve Tedbirler

- Mali disiplin ve tasarrufa özen gösterilecek, kamu borçlanması azalacak ve maliye politikasının sürdürülebilirliği güçlendirilecektir.
- Kamu harcamaları tahsis edilen ödenek tavanları doğrultusunda yürütülmesi esas alınacaktır.

Hazırlayan

Doç. Dr. Serap ÇOBAN

TOBB Nevşehir Akademik Danışmanı

06.09.2021

- Ayrılan kaynakların üzerinde harcama yapılmasına yol açılmadan azami tasarruf anlayışı ile harcama yapılacaktır.
- Performans esaslı program bütçe sistemi, geri dönüşler doğrultusunda geliştirilecek, çıktı ve sonuç odaklı bütçeleme yaklaşımlarının yaygınlaşması sağlanacaktır.
- Özel hesap uygulamaları acil ve zorunlu hizmet niteliğinde olanlarla sınırlandırılacak, bu kriterleri karşılamayan uygulamalar kademeli olarak kaldırılacak, döner sermaye işletmeleri aşamalı olarak merkezi yönetim bütçesine dahil edilerek bütçe hakkın genişletilmesi sağlanacaktır.
- Verginin tabana yayılması ve gönüllü uyumun artırılmasına yönelik çalışmalar sürdürülecektir.
- Vergisel teşvikler ile istisna ve muafiyetlerin etkinlik prensibi gözetilerek gözden geçirilmesine devam edilecektir.
- Temel vergi kanunlarının gözden geçirilmesine devam edilecektir.
- Dijital ekonominin vergilendirilmesine yönelik çalışmalara devam edilecektir.
- Kamu gelirlerine yönelik tahsilat performansı artırılacak, vergi denetiminde risk odaklı ve uzaktan denetim sistemleri uygulamaya alınarak, kayıt dışı ekonomiyle mücadele kapsamlı bir şekilde devam edecektir. Kayıt dışı istihdam ve kayıt dışı ücretle mücadele edilerek prim tabanı genişletilecektir.
- Daha detaylı ve açıklayıcı vergi istatistikleri düzenli olarak kamuoyuyla paylaşılacaktır.
- KİT'lerin ekonomi üzerindeki yükü en aza indirilecektir.
- Sosyal yardım verilerinin tamamı Bütünleşik Sosyal Yardım Bilgi Sistemine entegre edilerek, mükerrerliğin önlenmesi ve etkin kaynak kullanımını sağlanacaktır.
- Sosyal güvenlik sisteminin mali sürdürülebilirliği güçlendirilecektir. Sağlık hizmetlerinin kalitesinden ödün vermeden, ilaç, tıbbi cihaz ve tedavi harcamalarında etkinlik sağlanacaktır. Devlet Malzeme Ofisi ile birlikte Sağlık Market Uygulamasının kapsamı genişletilerek ilaç ve medikal malzeme tedarik zinciri daha da güçlendirilecektir.
- Sağlık hizmet sunucularının davranışlarını dikkate alan denetim modelleri geliştirilecektir.
- Sağlık hizmetlerinin geri ödemelerinde Risk Paylaşım Modelini destekleyen proje çalışmalarına başlanacaktır.
- Taşıt bazlı masraf yönetim modeli başta olmak üzere Kamu Filo Yönetim Sisteminin uygulama modelleri kamu idarelerine yaygınlaştırılacaktır.
- Yeni nesil iletişim kanalları kullanılarak mükelleflere kesintisiz hizmet sunumu yapılması sağlanacaktır.

NOT: 5 Eylül 2021 Tarihli 31589 Sayılı Resmi Gazete Mükerrerde yayınlanan “Orta Vadeli Program (2022-2024)” metninden özetlenmiştir.

Hazırlayan

Doç. Dr. Serap ÇOBAN

TOBB Nevşehir Akademik Danışmanı

06.09.2021

EK: MAKROEKONOMİ VE KAMU MALİYESİNE İLİŞKİN TEMEL EKONOMİK GÖSTERGELER VE HEDEFLER

Tablo 1.1: Temel Ekonomik Büyüklükler

	2020	2021 (GT)	2022 (P)	2023 (P)	2024 (P)
BÜYÜME					
GSYH (Milyar TL, Cari Fiyatlarla)	5.047	6.648	7.880	9.041	10.287
GSYH (Milyar Dolar, Cari Fiyatlarla)	717	801	850	925	1.002
Kişi Başına Gelir (GSYH, Dolar)	8.597	9.489	9.947	10.703	11.465
GSYH Büyümesi ⁽¹⁾	1,8	9,0	5,0	5,5	5,5
Toplam Tüketim ⁽¹⁾	3,0	6,9	4,0	4,3	4,5
Kamu ⁽²⁾	0,3	2,6	0,3	2,3	2,5
Özel ⁽²⁾	3,5	7,6	4,5	4,6	4,8
Toplam Sabit Sermaye Yatırımı ⁽¹⁾	7,2	9,0	5,4	6,5	7,0
Kamu ⁽²⁾	-2,5	9,3	3,2	1,8	-5,3
Özel ⁽²⁾	8,5	9,0	5,6	7,0	8,3
Toplam Yurtiçi Tasarruf / GSYH	26,9	27,4	28,3	29,2	29,7
Kamu	-1,0	-0,7	-0,6	-0,5	0,1
Özel	27,8	28,1	28,9	29,7	29,6
Toplam Tasarruf - Yatırım Farkı / GSYH ⁽³⁾	-5,0	-2,6	-2,2	-1,2	-0,7
Kamu	-4,1	-4,0	-4,0	-3,8	-2,8
Özel	-0,9	1,4	1,8	2,6	2,1
Toplam Nihai Yurtiçi Talep ⁽¹⁾	4,1	7,5	4,3	4,9	5,2
Net İhracatın Büyüme Katkısı	-5,3	3,4	1,1	0,6	0,5
İSTİHDAM					
Nüfus (Yıl Ortası, Bin Kişi)	83.385	84.405	85.410	86.409	87.396
İşgücüne Katılma Oranı (%)	49,3	51,4	52,4	53,0	53,6
İstihdam Düzeyi (Bin Kişi)	26.812	28.641	29.918	31.036	32.152
İstihdam Oranı (%)	42,8	44,9	46,1	46,9	47,8
İşsizlik Oranı (%)	13,2	12,6	12,0	11,4	10,9
DIŞ TİCARET (GTS)					
İhracat (GTS tanımlı, fob) (Milyar Dolar) ⁽⁴⁾	169,6	211,0	230,9	242,0	255,0
İthalat (GTS tanımlı, cif) (Milyar Dolar) ⁽⁴⁾	219,5	258,0	282,7	294,0	309,0
Ham Petrol Fiyatı - Brent (Dolar/Varil)	41,4	68,7	68,3	65,1	61,8
Enerji İthalatı (Milyar Dolar)	28,9	40,6	42,5	43,0	43,6
Dış Ticaret Dengesi (GTS tanımlı, Milyar Dolar) ⁽⁴⁾	-49,9	-47,0	-51,8	-52,0	-54,0
Dış Ticaret Hacmi / GSYH (%) ⁽⁴⁾	54,3	58,6	60,4	58,0	56,3
CARI İŞLEMLER DENGESİ					
Seyahat Gelirleri (Milyar Dolar)	10,2	17,0	25,0	30,0	33,0
Cari İşlemler Dengesi (Milyar Dolar)	-37,3	-21,0	-18,6	-13,5	-10,0
Cari İşlemler Dengesi / GSYH (%)	-5,2	-2,6	-2,2	-1,5	-1,0
Altın Hariç Cari İşlemler Dengesi (Milyar Dolar)	-14,9	-17,9	-12,0	-6,5	-3,0
Altın Hariç Cari İşlemler Dengesi / GSYH (%)	-2,1	-2,2	-1,4	-0,7	-0,3
ENFLASYON					
GSYH Deflatör Artışı, % Değişme	14,8	20,9	12,9	8,8	7,9
TÜFE Yıl Sonu, % Değişme	14,6	16,2	9,8	8,0	7,6

Not: GT: Gerçekleşme Tahmini P: Program (1) Zincirlenmiş hacim endeksi yüzde değişim (2) Kamu ve özel ayrımında tüketim ve yatırım verileri Strateji ve Bütçe Başkanlığı hesaplamalarıdır. (3) Toplam tasarruf-yatırım farkı ile cari açık arasındaki fark, milli gelir hesaplamalarında ihracat ve ithalat ağırlıklı döviz kuru kullanılmasıyla kaynaklanmaktadır. (4) TÜİK tarafından yayımlanan Genel Ticaret Sistemi (GTS) ile uyumlu dış ticaret istatistiklerini göstermektedir.

Hazırlayan

Doç. Dr. Serap ÇOBAN

TOBB Nevşehir Akademik Danışmanı

06.09.2021

Tablo 1.2: Kamu Kesimi Genel Dengesi ⁽¹⁾

	2020	2021 (GT)	2022 (P)	2023 (P)	2024 (P)
(Milyar TL)					
Kamu Kesimi Genel Dengesi (KKGD)	-197,9	-259,6	-291,5	-308,1	-258,4
Genel Devlet	-198,2	-239,5	-273,6	-304,3	-263,0
Merkezi Yönetim Bütçesi	-175,3	-230,0	-278,4	-290,2	-294,0
Mahalli İdareler	3,7	-0,3	-6,5	-23,6	1,5
Bütçe Dışı Fonlar	0,7	9,9	11,2	13,0	15,6
İşsizlik Sigortası Fonu	-28,3	-17,6	1,2	-1,6	15,9
Sosyal Güvenlik Kuruluşları	-17,4	-30,0	-52,7	-63,2	-79,6
Genel Sağlık Sigortası	19,0	30,0	52,7	63,2	79,6
Döner Sermayeli Kuruluşlar	-0,5	-1,5	-1,0	-1,9	-2,0
KİT'ler	0,3	-20,1	-18,0	-3,8	4,5
Faiz Giderleri Hariç KKGD	-53,1	-64,4	-32,8	3,6	83,2
Faiz Gideri ve Özelleştirme Geliri Hariç KKGD	-57,9	-69,4	-41,8	-6,4	79,2
(GSYH'ya Oran, Yüzde)					
Kamu Kesimi Genel Dengesi	-3,9	-3,9	-3,7	-3,4	-2,5
Genel Devlet	-3,9	-3,6	-3,5	-3,4	-2,6
Merkezi Yönetim Bütçesi	-3,5	-3,5	-3,5	-3,2	-2,9
Mahalli İdareler	0,1	0,0	-0,1	-0,3	0,0
Bütçe Dışı Fonlar	0,0	0,1	0,1	0,1	0,2
İşsizlik Sigortası Fonu	-0,6	-0,3	0,0	0,0	0,2
Sosyal Güvenlik Kuruluşları	-0,3	-0,5	-0,7	-0,7	-0,8
Genel Sağlık Sigortası	0,4	0,5	0,7	0,7	0,8
Döner Sermayeli Kuruluşlar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
KİT'ler	0,0	-0,3	-0,2	0,0	0,0
Faiz Giderleri Hariç KKGD	-1,1	-1,0	-0,4	0,0	0,8
Faiz Gideri ve Özelleştirme Geliri Hariç KKGD	-1,1	-1,0	-0,5	-0,1	0,8

(1) Kamu kesimi; merkezi yönetim bütçesi kapsamındaki kurum ve kuruluşlar, mahalli idareler, sosyal güvenlik kuruluşları ile GSS, fonlar, döner sermayeler, İşsizlik Sigortası Fonu ve KİT'lerden oluşmaktadır.

GT: Gerçekleşme tahmini

P: Program

Hazırlayan

Doç. Dr. Serap ÇOBAN

TOBB Nevşehir Akademik Danışmanı

06.09.2021

Tablo 1.3: Program Tanımlı Kamu Kesimi Genel Dengesi ⁽¹⁾

	2020	2021 (GT)	2022 (P)	2023 (P)	2024 (P)
(Milyar TL)					
Kamu Kesimi	-159,3	-153,4	-107,0	-70,6	36,5
Genel Devlet	-159,7	-136,3	-93,8	-72,4	27,4
Merkezi Yönetim Bütçesi	-124,3	-120,5	-94,1	-57,9	-3,6
Mahalli İdareler	8,2	6,0	0,6	-15,5	10,0
Bütçe Dışı Fonlar	0,0	9,8	11,1	12,9	15,5
İşsizlik Sigortası Fonu	-44,1	-29,3	-9,3	-9,0	8,7
Sosyal Güvenlik Kuruluşları	-17,4	-30,0	-52,7	-63,2	-79,6
Genel Sağlık Sigortası	19,0	30,0	52,7	63,2	79,6
Döner Sermayeli Kuruluşlar	-1,2	-2,3	-2,1	-3,0	-3,2
KİT'ler	0,4	-17,1	-13,3	1,8	9,1
(GSYH'ya Oran, Yüzde)					
Kamu Kesimi	-3,2	-2,3	-1,4	-0,8	0,4
Genel Devlet	-3,2	-2,1	-1,2	-0,8	0,3
Merkezi Yönetim Bütçesi	-2,5	-1,8	-1,2	-0,6	0,0
Mahalli İdareler	0,2	0,1	0,0	-0,2	0,1
Bütçe Dışı Fonlar	0,0	0,1	0,1	0,1	0,2
İşsizlik Sigortası Fonu	-0,9	-0,4	-0,1	-0,1	0,1
Sosyal Güvenlik Kuruluşları	-0,3	-0,5	-0,7	-0,7	-0,8
Genel Sağlık Sigortası	0,4	0,5	0,7	0,7	0,8
Döner Sermayeli Kuruluşlar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
KİT'ler	0,0	-0,3	-0,2	0,0	0,1

(1) Faiz gelirleri ve giderleri, özelleştirme gelirleri, kamu bankaları kâr payları ve bazı özelliikli gelirler ile giderler hariç tutularak hesaplanmaktadır.

GT: Gerçekleşme tahmini

P: Program

Tablo 1.4: Kamu Kesimine İlişkin Diğer Göstergeler

	2020	2021 (GT)	2022 (P)	2023 (P)	2024 (P)
(GSYH'ya Oran, Yüzde)					
Kamu Harcanabilir Geliri	9,6	9,2	9,1	9,2	9,6
Kamu Tüketimi	-10,6	-9,9	-9,7	-9,7	-9,5
Kamu Tasarrufu	-1,0	-0,7	-0,6	-0,5	0,1
Kamu Yatırımı	-3,2	-3,3	-3,4	-3,3	-2,9
Kamu Tasarruf Yatırım Farkı	-4,1	-4,0	-4,0	-3,8	-2,8
Toplam Kamu Kesimi Özelleştirme Geliri	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0
Vergi Yüğü (Sosyal Güvenlik Primleri Dâhil) (1)	23,4	22,6	22,8	22,9	22,9
Vergi Yüğü (Sosyal Güvenlik Primleri Hariç) (1)	16,9	16,3	16,3	16,4	16,4
AB Tanımlı Genel Devlet Borç Stoku	39,8	36,6	35,8	35,4	34,7

(1) Red ve iadeler hariçtir.

GT: Gerçekleşme tahmini

P: Program

Hazırlayan

Doç. Dr. Serap ÇOBAN

TOBB Nevşehir Akademik Danışmanı

06.09.2021

Tablo 1.5: Genel Devlet Dengesi ⁽¹⁾

	2020	2021 (GT)	2022 (P)	2023 (P)	2024 (P)
(Milyar TL)					
Gelirler	1.637,2	2.039,3	2.351,9	2.689,0	3.003,2
Vergiler	846,4	1.074,6	1.280,1	1.470,8	1.676,4
Vergi Dışı Normal Gelirler	89,1	121,8	127,0	142,5	155,5
Faktör Gelirleri	262,0	282,4	276,5	301,9	302,0
Sosyal Fonlar	435,1	555,5	659,3	763,8	865,4
Özelleştirme Gelirleri	4,7	5,0	9,0	10,0	4,0
Harcamalar	1.835,5	2.278,9	2.625,5	2.993,4	3.266,2
Faiz Dışı Harcamalar	1.693,4	2.088,9	2.373,3	2.688,9	2.930,9
Cari Harcamalar	817,8	998,6	1.130,6	1.293,2	1.413,5
Yatırım Harcamaları	130,7	178,6	196,6	221,6	226,7
Transfer Harcamaları	744,8	911,6	1.046,1	1.174,1	1.290,7
Stok Değişim Fonu	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Faiz Harcamaları	142,1	190,0	252,1	304,5	335,3
Genel Devlet Dengesi	-198,2	-239,5	-273,6	-304,3	-263,0
Faiz Giderleri Hariç Denge	-56,1	-49,6	-21,4	0,2	72,3
Özelleştirme Gelirleri Hariç Denge	-203,0	-244,5	-282,6	-314,3	-267,0
Faiz Gid. ve Özelleştirme Gel. Hariç Denge	-60,9	-54,6	-30,4	-9,8	68,3
(GSYİH'ye Oran, Yüzde)					
Gelirler	32,4	30,7	29,8	29,7	29,2
Vergiler	16,8	16,2	16,2	16,3	16,3
Vergi Dışı Normal Gelirler	1,8	1,8	1,6	1,6	1,5
Faktör Gelirleri	5,2	4,2	3,5	3,3	2,9
Sosyal Fonlar	8,6	8,4	8,4	8,4	8,4
Özelleştirme Gelirleri	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0
Harcamalar	36,4	34,3	33,3	33,1	31,7
Faiz Dışı Harcamalar	33,6	31,4	30,1	29,7	28,5
Cari Harcamalar	16,2	15,0	14,3	14,3	13,7
Yatırım Harcamaları	2,6	2,7	2,5	2,5	2,2
Transfer Harcamaları	14,8	13,7	13,3	13,0	12,5
Stok Değişim Fonu	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Faiz Harcamaları	2,8	2,9	3,2	3,4	3,3
Genel Devlet Dengesi	-3,9	-3,6	-3,5	-3,4	-2,6
Faiz Giderleri Hariç Denge	-1,1	-0,7	-0,3	0,0	0,7
Özelleştirme Gelirleri Hariç Denge	-4,0	-3,7	-3,6	-3,5	-2,6
Faiz Gid. ve Özelleştirme Gel. Hariç Denge	-1,2	-0,8	-0,4	-0,1	0,7

(1) Genel devlet; merkezi yönetim bütçesi kapsamındaki kurum ve kuruluşlar, mahalli idareler, sosyal güvenlik kuruluşları, genel sağlık sigortası, fonlar, döner sermayeler ve İşsizlik Sigortası Fonundan oluşmaktadır.

GT: Gerçekleşme tahmini

P: Program

Hazırlayan

Doç. Dr. Serap ÇOBAN

TOBB Nevşehir Akademik Danışmanı

06.09.2021

Tablo 1.6: Merkezi Yönetim Bütçesi

	2020	2021(GT)	2022 (P)	2023 (P)	2024 (P)
(Milyar TL)					
Harcamalar	1.203,7	1.506,3	1.751,0	1.974,7	2.167,5
Faiz Hariç Harcamalar	1.069,8	1.326,7	1.510,6	1.683,8	1.847,1
Personel Giderleri	287,8	351,4	424,5	495,9	556,8
Sosyal Güvenlik Kur. Devlet Primi Gid.	48,3	57,7	69,1	80,9	91,3
Mal ve Hizmet Alımları	97,0	130,6	125,1	127,5	137,6
Cari Transferler	498,1	587,1	661,8	738,4	807,0
Sermaye Giderleri	93,7	125,1	131,1	143,3	154,2
Sermaye Transferleri	15,2	18,5	10,0	10,8	11,7
Borç Verme	29,7	56,5	61,6	58,5	55,3
Yedek Ödenekler	0,0	0,0	27,4	28,4	33,1
Faiz Giderleri	134,0	179,5	240,4	290,9	320,4
Gelirler	1.028,4	1.276,3	1.472,6	1.684,5	1.873,5
Genel Bütçe Vergi Gelirleri	833,3	1.057,9	1.258,3	1.446,1	1.649,7
Diğer Gelirler	195,2	218,4	214,3	238,4	223,8
Bütçe Dengesi	-175,3	-230,0	-278,4	-290,2	-294,0
Faiz Dışı Denge	-41,3	-50,5	-38,0	0,7	26,4
Program Tanımlı Harcamalar	1.069,8	1.326,7	1.510,6	1.683,8	1.847,1
Program Tanımlı Gelirler	945,5	1.206,3	1.416,4	1.625,9	1.843,4
Program Tanımlı Denge	-124,3	-120,5	-94,1	-57,9	-3,6
(GSYH'ya Oran, Yüzde)					
Harcamalar	23,9	22,7	22,2	21,8	21,1
Faiz Hariç Harcamalar	21,2	20,0	19,2	18,6	18,0
Personel Giderleri	5,7	5,3	5,4	5,5	5,4
Sosyal Güvenlik Kur. Devlet Primi Gid.	1,0	0,9	0,9	0,9	0,9
Mal ve Hizmet Alımları	1,9	2,0	1,6	1,4	1,3
Cari Transferler	9,9	8,8	8,4	8,2	7,8
Sermaye Giderleri	1,9	1,9	1,7	1,6	1,5
Sermaye Transferleri	0,3	0,3	0,1	0,1	0,1
Borç Verme	0,6	0,8	0,8	0,6	0,5
Yedek Ödenekler	0,0	0,0	0,3	0,3	0,3
Faiz Giderleri	2,7	2,7	3,1	3,2	3,1
Gelirler	20,4	19,2	18,7	18,6	18,2
Genel Bütçe Vergi Gelirleri	16,5	15,9	16,0	16,0	16,0
Diğer Gelirler	3,9	3,3	2,7	2,6	2,2
Bütçe Dengesi	-3,5	-3,5	-3,5	-3,2	-2,9
Faiz Dışı Denge	-0,8	-0,8	-0,5	0,0	0,3
Program Tanımlı Harcamalar	21,2	20,0	19,2	18,6	18,0
Program Tanımlı Gelirler	18,7	18,1	18,0	18,0	17,9
Program Tanımlı Denge	-2,5	-1,8	-1,2	-0,6	0,0

GT: Gerçekleşme tahmini

P: Program

Hazırlayan

Doç. Dr. Serap ÇOBAN

TOBB Nevşehir Akademik Danışmanı

06.09.2021